

دانشگاه هرمزگان

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان جنتاب

تحلیل محتوای کتب درسی پایه چهارم ابتدایی بر اساس نظریه هوش های چندگانه گاردنر

نیما خادمی^۱، علی محمد حسینی^۲، علیرضا شهریار^۳

۱- دانشجو معلم دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

nimakhademi۷۴۳@gmail.com

۲- دانشجو معلم دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

am.hassani۷۸@gmail.com

۳- دانشجو معلم دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران

Alireza.shahryar۷۹@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی و تحلیل محتوای کتب درسی پایه چهارم ابتدایی بر اساس نظریه هوش های چندگانه^۱ گاردنر است. روش این پژوهش، توصیفی و از نوع تحلیل محتوا و رویکرد پژوهش، کاربردی است. جامعه و نمونه آماری پژوهش، کتب درسی پایه چهارم ابتدایی را در برمی گیرد که در سال ۱۳۹۹ چاپ شده اند. نتایج پژوهش با استفاده از شاخص های آمار توصیفی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند. عمده ترین نتایج این پژوهش بیانگر آن است که در کتاب ریاضی با ۴۱۰ مورد، بیشتر و در کتاب با نگارش فارسی با ۱۸۳ مورد، کمتر از سایر کتب درسی پایه چهارم ابتدایی به هوش های چندگانه گاردنر پرداخته شده است؛ همچنین به هوش منطقی-ریاضی با ۵۲۰ مورد، بیشتر و به هوش موسیقایی با ۲۷ مورد، کمتر از سایر هوش های نظریه گاردنر در کتب درسی پایه چهارم ابتدایی پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، مقطع ابتدایی، پایه چهارم، هوش های چندگانه، گاردنر.

۱. مقدمه

سازمان های آموزشی برای رسیدن به موفقیت، نیازمند هماهنگ شدن با سیر تحولات و تغییرات فرهنگی، علمی، اجتماعی و ... در عصر کنونی، پیش بینی تغییرات و دگرگونی ها در آینده و هدایت این تغییرات به سوی ایجاد تحولات مطلوب برای دستیابی به آینده ای بهتر می باشند. برای رسیدن به این تغییرات مطلوب، سازمان های آموزشی نیازمند یک برنامه مدون و هدفمند می باشند (تافلر، ۱۳۹۹).

یکی از برنامه ریزی های کلیدی و اساسی در پیشرفت جوامع، برنامه ریزی درسی بوده که مفهوم بسیار وسیع و گسترده ای دارد؛ اگر بخواهیم تعریفی کامل و شایسته از این مفهوم ارائه دهیم، می توان برنامه ریزی درسی را در حقیقت نقشه ای دانست که در آن فرصت های مناسب یادگیری به قصد نیل به هدف های کلی و جزئی معینی برای جوامع و مدارس مشخص پیش بینی شده است (شیخاوندی، ۱۳۹۴؛ به نقل از منتظر غیب و قربانی، ۱۳۹۷). برنامه ریزی درسی، هدفمندسازی و سازماندهی فعالیت های یاددهی و یادگیری در جهت ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار یادگیرنده و در پایان، ارزشیابی از میزان نیل به این تغییرات است (ملکی، ۱۳۹۸). اجزای عمده و اصلی برنامه درسی عبارت است از هدف، محتوا، روش و ارزشیابی (موسی پور، ۱۳۹۵).

برنامه های درسی یکی از مولفه های مهم و تاثیرگذار در آموزش نظام های آموزشی متمرکز بوده که به تبع آن یکی از مراحل اساسی در طراحی و تنظیم برنامه های درسی مدارس و انتخاب محتوای برنامه می باشد. می توان گفت محتوای برنامه درسی، همان موضوعات درسی است که از آن به

^۱ Multiple Intelligence